

ПРАКТИКА ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

*Галина Олійник,
доцент кафедри соціальної роботи
та менеджменту соціокультурної діяльності
Людмила Петришин,
професор кафедри соціальної роботи
та менеджменту соціокультурної діяльності*

XXI століття не випадково, цілком закономірно називають століттям войовничої політики, цинічної економічної теорії та гуманістичної соціальної практики. Соціальна політика держави полягає саме в тому, щоб на найвищому рівні здійснювати координацію інтересів людини й громадянина з інтересами держави та суспільства. Важливою складовою суспільного життя є волонтерська діяльність, без якої неможливо уявити життя у будь-якій цивілізованій країні, де добровільна соціальна активність на благо інших членів суспільства вже традиційно стає нормою культурного буття організованої спільноти. Роль волонтерства в контексті соціальної політики характеризується наявністю таких його якостей як масштабність впливу, універсальність, цілеспрямованість, прагматизм; це зумовлює здатність волонтерської діяльності впливати практично на всі сфери суспільного життя [3].

На сьогодні інтенсивно розвивається волонтерських рух серед студентської молоді. Студентські волонтерські групи працюють майже при кожному вищому навчальному закладі, центрах соціальних служб, численних громадських організаціях, здійснюючи переважно соціально-педагогічну роботу у профілактичному, просвітницькому, реабілітаційному, рекреативному, фандрейзинговому, інформаційно-рекламному, охоронно-захисному та соціально-побутовому напрямках [1].

Для студентської молоді волонтерська діяльність є не тільки способом проведення вільного часу, самореалізації і можливістю принести користь суспільству, але і стимуляцією майбутніх фахівців до професійного зростання і розвитку. Особливо це стосується працівників соціальної сфери, оскільки піклування про людей, надання їм необхідної допомоги є важливою складовою їх професійної діяльності. Як свідчить практика, люди, які прилучилися до волонтерської діяльності у молодому віці, продовжують брати участь у ній впродовж всього життя. Це може бути допомога людям похилого віку, самотнім, людям з інвалідністю, дітям-сиротам, дітям, схильним до девіантної

поведінки, дітям вулиці, а складних умовах воєнного часу – активна допомога учасникам бойових дій та внутрішньо переміщеним особам.

Безперечно, розвиток волонтерського руху спостерігається і серед студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Суспільно-активну участь у волонтерському житті міста Тернополя беруть студенти психолого-педагогічного відділення, факультету педагогіки і психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, активно працюючи у «Клубі соціальних ініціатив та волонтерства ТНПУ ім. В. Гнатюка».

Впродовж навчання майбутні соціальні працівники та соціальні педагоги здійснюють практичну підготовку із таких видів практики: ознайомлююча; волонтерська; організаційно-відпочинкова; навчальна; виробнича; професійно-орієнтована; соціально-педагогічна практика у різнопланових закладах м. Тернополя, у яких в умовах ведення військових дій значна увага приділяється дослідженню практичної сторони здійснення волонтерства, як елементу громадянського суспільства, а також розвитку його механізмів та організаційних форм.

Звертаючись до проблеми соціальної роботи та її зв'язку з волонтерством, науковці та практики апелюють до такого соціального феномена, як громадська активність людей, їхнє бажання присвятити частину свого вільного часу подоланню різного роду проблем в житті соціуму. Саме тому волонтерська діяльність для студента – це можливість особистого зростання й отримання позитивного досвіду, який отримують майбутні соціальні працівники в процесі проходження «Волонтерської практики». Метою практики є формування у здобувачів вищої освіти:

- безпосередньої участі студентів у роботі соціальних служб, надання практичної соціальної допомоги потребуючим клієнтам;
- сприяння формуванню мотивації у студентів до волонтерської діяльності, при цьому розкриваючи зміст понять «милосердя», «альтруїзм», «благодійність», «волонтер», «волонтерство», ознайомлення учасників з особливостями волонтерської діяльності в нашій країні та у світі загалом;
- узагальнення та закріплення теоретичних знань студентів;
- осмислення закономірностей соціальної роботи;
- формування умінь і навичок професійної діяльності;
- здатності реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина України;

– ознайомлення студентів із історією розвитку благодійності в Україні та сучасним станом благодійної діяльності та основними перспективами розвитку меценатства, умовами успішного розвитку волонтерства, зарубіжний досвід;

– виявлення специфіки діяльності менеджменту соціокультурної діяльності в сфері волонтерства.

– формування у студентів творчого мислення та вивчення сучасних технологій менеджменту соціокультурної діяльності.

– здатності відрізняти суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних та аргументованих, вміння надавати перевагу останнім. Схильність до самоперевірки отриманих результатів;

– здатності застосовувати знання під час проходження волонтерської практики, для розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку життя суспільства й уміння їх використовувати в майбутній професійній діяльності.

– ознайомлення студентів з сучасним станом соціально-педагогічної роботи в навчально-виховних закладах різного типу і в службах соціальної допомоги різним верствам населення [2].

Зауважимо, що для того, щоб бути спів мірними часу, волонтерська діяльність студентської молоді має носити інноваційний характер, за низкою показників випереджати його, йти попереду тих вимог, які суспільство поставить перед формами соціальних стосунків уже через декілька років. А для цього потребують розгляду та аналізу фундаментальні проблеми, зокрема ідеї волонтерства в суспільному (громадянському) дискурсі; поняття, місце та роль волонтерської діяльності як основоположної складової підготовки фахівців соціономічних професій, а саме соціальних педагогів та соціальних працівників.

Список використаних джерел

1. Лях Т.Л. Соціально-педагогічна діяльність студентських волонтерських груп : дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук : 13.00.05 «Соціальна педагогіка». К., 2009. 304 с.

2. Методичні рекомендації до наскрізної програми практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 231 «Соціальна робота» / уклад. Сорока О.В., Лещук Г.В., Калаур С.М., Олексюк Н.С., Олійник Г.М., Парфанович І.І., Петришин Л.Й. Тернопіль, 2023. 85 с.

3. Олійник Г., Петришин Л. Організація волонтерської роботи майбутніх соціальних працівників у центрах соціальних служб // Ввічливість. Humanitas. Луцьк : Гельветика, 2022. Вип. 4. С. 46-51. DOI : <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.4.7>